

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΟΡΜΟΥ

Ενότητα Αναλυτικού Προγράμματος:

ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ (479-323 π.Χ.): (α) Η άνοδος της Μακεδονίας, (β) Ο Μ. Αλέξανδρος και (γ) Η Κύπρος και ο Μ. Αλέξανδρος

Διάρκεια εξέτασης: 40΄

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (Μονάδες 6)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

A1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**», δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

α. Ο Μ. Αλέξανδρος διατήρησε τα περσικά νομίσματα, για να διευκολύνονται οι οικονομικές ανταλλαγές στην αυτοκρατορία που ίδρυσε.

β. Ο Ύψασης ποταμός αποτέλεσε το ανατολικό όριο της προέλασης του Μ. Αλέξανδρου.

γ. Ο Φίλιππος Β΄ κατάφερε να αντιμετωπίσει τις επιδρομές λαών στα βόρεια σύνορα της Μακεδονίας.

δ. Η πρώτη σύγκρουση της εκστρατείας του Μ. Αλέξανδρου εναντίον των περσικών δυνάμεων έγινε στην Ισσό της Κιλικίας.

(4 x 0,5 μ. = 2 μον.)

A2. Να συμπληρώσετε την κάθε μία από τις πιο κάτω προτάσεις με μία από τις τρεις επιλογές που ακολουθούν, ώστε να σχηματιστεί μια ιστορικά ορθή πρόταση. Να γράψετε στο φύλλο εξέτασής σας τους αριθμούς των προτάσεων και δίπλα από τον κάθε ένα το γράμμα της φράσης που απαιτείται για τη συμπλήρωση.

(α) Σημαντικότερος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας υπήρξε ο:

i. Αριστοτέλης ii. Ισοκράτης iii. Δημοσθένης iv. Φίλιππος Β΄

(β) Ένα από τα επιτεύγματα του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα υπήρξε:

i. η υιοθέτηση του ζωροαστρισμού ii. η ανεξιθρησκία
iii. η διάδοση του δωδεκαθεϊσμού iv. το κτίσιμο ελληνικών ναών

(γ) Στη Μάχη της Χαιρώνειας δεν έλαβαν μέρος οι:

i. Σπαρτιάτες ii. Αθηναίοι iii. Θηβαίοι iv. Μακεδόνες

(δ) Κατά την εκστρατεία του Μ. Αλέξανδρου ο βασιλιάς της Σαλαμίνας Πνυταγόρας:

i. έστειλε οικονομική ενίσχυση ii. τον ενίσχυσε με στόλο
iii. ενίσχυσε τον περσικό στρατό iv. τήρησε ουδετερότητα

(4 x 0,5 μ. = 2 μον.)

A3. Να ταξινομήσετε τα πιο κάτω ιστορικά γεγονότα κατά αύξουσα χρονολογικά σειρά, ξεκινώντας από το προγενέστερο και αριθμώντας τα από το 1 μέχρι το 4.

- α. Μάχη στον Γρανικό
- β. Μάχη στην Χαιρώνεια
- γ. Μάχη στον Ύδασπη
- δ. Μάχη στα Γαυγάμηλα

(4 x 0,5 μ. = 2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (Μονάδες 7)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις.

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

(α) Μακεδονική φάλαγγα
(ορισμός, πλεονέκτημα)

(1 μον.)

(β) Συνέδριο της Κορίνθου
(συμμετέχοντες, δύο [2] όροι συμφωνίας)

(1 μον.)

B2. Να παρουσιάσετε και να σχολιάσετε τις συνέπειες που είχε για τα κυπριακά βασίλεια η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου.

(2 μονάδες)

B3. Να παρουσιάσετε την οικονομική και επεκτατική πολιτική του Φιλίππου Β' και να εκτιμήσετε ποιος υπήρξε, κατά τη γνώμη σας, ο σημαντικότερος παράγοντας της επιτυχίας του να ενοποιήσει τον ελληνικό χώρο υπό την ηγεσία του.

(3 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (Μονάδες 7)

Να απαντήσετε και στις δύο (2) ερωτήσεις.

Γ1.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ

Για τη φύση και τους ακριβείς σκοπούς του σχεδίου του, κανείς από τους ιστορικούς δεν μας διαφωτίζει αρκετά. Η σύγχυση γύρω από το θέμα αυτό έδωσε λαβή (= αφορμή) σε πολλούς νεότερους ερευνητές [...] να υποθέσουν και να υποστηρίξουν, σχεδόν με βεβαιότητα, ότι ο Αλέξανδρος, εκστρατεύοντας κατά της Ασίας, δεν είχε κατά νουν ένα συγκεκριμένο σκοπό. [...]

Κατά μία εκδοχή, ο τελικός αντικειμενικός σκοπός στον οποίον απέβλεπε το σχέδιο του Αλεξάνδρου, κατά την έναρξη της εκστρατείας, ήταν η μικρασιατική ακτή, και συγκεκριμένα η Ιωνία, η οποία ανέκαθεν εθνεωρείτο το σύνορο Ασίας και Ελλάδος. Τις ιωνικές λοιπόν πόλεις έπρεπε ο Αλέξανδρος να ελευθερώσει

από τον περσικό ζυγό, για να εκπληρώσει την εντολή του Συνεδρίου του Κοινού των Ελλήνων, αλλά και την επιθυμία του πατέρα του. [...] Άλλοι, πάλιν, ιστορικοί, πλέον τολμηροί, τοποθετούν το αρχικό σχέδιο του Αλεξάνδρου ως τα μέσα της Μικράς Ασίας [...], όπου έφθανε και η απώτερη σκέψη του Ισοκράτη. [...] Η άποψη εν τούτοις που έχει τους περισσότερους υποστηρικτές είναι ότι ο Αλέξανδρος, περνώντας τον Ελλήσποντο, είχε ως τελικό σκοπό να κατευθυνθεί προς την Αίγυπτο. [...] Αυτά, περίπου, λένουν όλοι οι νεότεροι ιστορικοί. Κανείς τους όμως δεν διανοήθη ότι μπορούσε ο Αλέξανδρος, ξεκινώντας από την Πέλλα, να είχε σκοπό να επεκταθεί πέρα από τους μεγάλους ποταμούς Ευφράτη και Τίγρη...

Θεόδωρος Κ. Π. Σαράντης, *Ο Μέγας Αλέξανδρος. Από την ιστορία έως τον θρύλο*, τόμ. 1, Εκδόσεις Αλκυών, Αθήνα 1975, σ. 214-215 (διασκευή)

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

(α) Ποιες απόψεις διατυπώνονται στο κείμενο αναφορικά με τα σχέδια του Μεγάλου Αλεξάνδρου για την εξόρμησή του προς την Ανατολή; **(2 μον.)**

(β) Με ποια από τις δύο αυτές απόψεις συμφωνείτε; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας με βάση ιστορικά στοιχεία. **(2 μον.)**

Γ2.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ I

Γιατί υπάρχει προπάντων αυτός ο φόβος· επειδή αυτός ο άνθρωπος είναι πανέξυπνος και πάρα πολύ ικανός στο να χειρίζεται τις καταστάσεις, άλλοτε κάνοντας υποχωρήσεις, όταν αυτό τυχαίνει να τον ευνοεί, άλλοτε απειλώντας (και δικαιολογημένα θα φαινόταν πιστευτός), κι άλλοτε κατηγορώντας εμάς και την απουσία μας, μήπως κατορθώσει να αλλάξει τα πράγματα και να πάρει κάτι με το μέρος του.

Δημοσθένης, *Α' Ολυμπιακός*, § 3

ΠΑΡΑΘΕΜΑ II

Να θυμάσαι ότι όλοι τιμούν και θαυμάζουν κυρίως τους ανθρώπους που έχουν την ικανότητα να είναι συγχρόνως και πολιτικοί και στρατηγοί. Όταν λοιπόν βλέπεις σε μια πόλη να αυξάνονται εκείνοι που δείχνουν τα προτερήματα τούτα, φαντάσου τους επαίνους που εσύ θα λάβεις, όταν προσφέρεις σε όλους τους Έλληνες τις ευεργεσίες σου ως πολιτικός και υποτάξεις τους βάρβαρους χάρη στα στρατηγικά σου προσόντα. Εγώ πιστεύω ότι αυτά θα έχουν καλό τέλος. Γιατί κανένας δεν θα κατορθώσει ποτέ περισσότερα από σένα, ούτε θα γίνει ποτέ στους Έλληνες τόσο μεγάλη ευεργεσία όσο είναι το να απαλλαγούμε από τόσους πολέμους και να επέλθει ανάμεσα μας ομόνοια, ούτε φαίνεται πιθανό να ξαναποκτήσουν οι βάρβαροι τόσο μεγάλη δύναμη, όταν καταλύσεις αυτή που έχουν σήμερα.

Ισοκράτης, *Φίλιππος*, 140–141

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

(α) Να παρουσιάσετε δύο (2) γνωρίσματα που προσδίδει στον Φίλιππο Β΄ ο Δημοσθένης και δύο (2) ο Ισοκράτης. **(2 μον.)**

(β) Λαμβάνοντας υπόψη την πολιτική θέση του κάθε συγγραφέα να εξηγήσετε ποιος είναι ο στόχος του κάθε κειμένου, κατά τη γνώμη σας. **(2 μον.)**

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ (479-323 π.Χ.): (α) Η άνοδος της Μακεδονίας, (β) Ο Μ. Αλέξανδρος και (γ) Η Κύπρος και ο Μ. Αλέξανδρος

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

1. Να σχολιάζουν τη συμβολή του Φιλίππου Β΄ στην ανάπτυξη του κράτους της Μακεδονίας και της κατάργησης της πόλης-κράτους.
2. Να περιγράφουν και να αξιολογούν το στρατιωτικό, πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό έργο του Αλεξάνδρου.
3. Να περιγράφουν τη συμβολή των Κύπριων βασιλέων στην εκστρατεία του Αλεξάνδρου και τα σχολιάζουν τα αποτελέσματά της αναφορικά με την Κύπρο.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

1. Μακεδονία, μακεδονική φάλαγγα, πανελλήνια ιδέα, μάχη στη Χαιρώνεια, Ισοκράτης, ενέργειες ισχυροποίησης της Μακεδονίας, Συνέδριο της Κορίνθου
2. Στρατιωτικό έργο (αξιοποίηση χάρτη), πολιτικό έργο (σατραπείες), οικονομικό έργο (νόμισμα), πολιτιστικό έργο (οικουμενικότητα, ίδρυση πόλεων)
3. Πολιορκία και πτώση της Τύρου, ναυτική βοήθεια Κύπριων βασιλέων, ένταξη Κύπρου στον ελληνιστικό κόσμο